

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

Το παγκόσμιο ράλι ομολόγων & Τα ελληνικά

Στο παγκόσμιο ράλι των ομολόγων μία χώρα έμεινε πολύ πίσω. Και αυτή δεν είναι άλλη από την υπερδύναμη του πλανήτη, τις ΗΠΑ. Το υψηλότερο κόστος δανεισμού στις αγορές δεν μαρτυρά σε αυτή την περίπτωση δημοσιονομικές ανησυχίες. Είναι αποτέλεσμα της... ταχύτερης ανάπτυξης της αμερικανικής οικονομίας και της πιο αυστηρής νομισματικής πολιτικής που αυτή υπαγόρευσε.

Η Fed ετοιμάζεται να πατήσει τη σκανδάλη και να προχωρήσει στην πρώτη εδώ και μία δεκαετία μείωση του βασικού επιτοκίου την Τετάρτη. Προς το παρόν όμως περισσότερο από το 90% των κρατικών ομολόγων των ανεπτυγμένων αγορών φέρουν επιτόκιο χαμηλότερο εκείνου του βασικού αμερικανικού, σύμφωνα με στοιχεία της Bianco Research, που δημοσιεύει η Wall Street Journal. Το αντίστοιχο ποσοστό το 2015 ήταν μόλις 40%.

Η αμερικανική οικονομική εφημερίδα σχολιάζει μάλιστα πως «ακόμη και το επιτόκιο του δεκαετούς κρατικού ομολόγου της Ελλάδας, που βίωσε τα τελευταία χρόνια οικονομική και πολιτική αναταραχή, είναι χαμηλότερο από το βασικό επιτόκιο της Fed».

Πράγματι το βασικό επιτόκιο της κεντρικής τράπεζας έχει οριστεί στο 2,25%- 2,5%, ενώ και η απόδοση του αμερικανικού δεκαετούς ομολόγου είναι στο 2,10%, ελαφρώς υψηλότερη από εκείνη του αντίστοιχου ελληνικού. Και αυτό βεβαίως δεν έχει καθόλου να κάνει με το πώς αντιμετωπίζουν την μία και την άλλη οικονομία οι επενδυτές, αλλά με τη νομισματική πολιτική.

Η Fed βλέποντας την αμερικανική οικονομία να ανακάμπτει δυναμικά μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και την ανεργία να είναι στα χαμηλότερα επίπεδα εδώ και μισό αιώνα, αύξησε τα επιτόκια εννέα φορές τα τελευταία χρόνια. Στο ίδιο διάστημα η ΕΚΤ κράτησε το βασικό επιτόκιο δανεισμού στο μηδέν και βύθισε το καταθετικό σε αρνητικό έδαφος στο -0,4%. Σε πολιτική αρνητικών επιτοκίων επέμεινε και η Τράπεζα της Ιαπωνίας, ενώ αρκετές ακόμη μικρότερες κεντρικές τράπεζες ανά τον πλανήτη ακολούθησαν σταθερά χαλαρή πολιτική, την ώρα που η Fed επιχειρούσε να ομαλοποιήσει την δική της.

Η απόκλιση αυτή στην νομισματική πολιτική είχε ως αποτέλεσμα να διευρυνθεί το χάσμα στις αποδόσεις των αμερικανικών και των υπόλοιπων κρατικών επιτοκίων.

Για τους επενδυτές η αύξηση των επιτοκίων (που φέρνει και υψηλότερες αποδόσεις ομολόγων) είναι πρωτίστως ένδειξη οικονομικής ισχύος. Τώρα τα πράγματα αρχίζουν να αλλάζουν. Η αμερικανική οικονομία εξακολουθεί να αναπτύσσεται με ρυθμούς πιο δυναμικούς από την ευρωπαϊκή, αλλά πληγωμένη από τους εμπορικούς πολέμους κατέβασε ταχύτητα στο 2,1% το δεύτερο τρίμηνο από 3,1% το πρώτο. Υπάρχουν φόβοι ότι το διεθνές περιβάλλον των εμπορικών διενέξεων, γεωπολιτικών εντάσεων και της επίμονης αβεβαιότητας θα εντείνει τις πιέσεις στην μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη, αναγκάζοντας την αμερικανική κεντρική τράπεζα να προβεί και σε δεύτερη μείωση επιτοκίων το Σεπτέμβριο.

Η απόδοση του αμερικανικού δεκαετούς ομολόγου έχει έτσι μειωθεί αισθητά σε σχέση με τα επίπεδα, στα οποία βρισκόταν πριν από ένα χρόνο, αλλά εξακολουθεί να απέχει πολύ από εκείνη των γερμανικών, γαλλικών και άλλων ομολόγων του ευρώ και της Ιαπωνίας.

Αξίζει να θυμίσουμε ότι η απόδοση των δεκαετών γερμανικών, γαλλικών, ολλανδικών, αυστριακών, σουηδικών και ιαπωνικών ομολόγων είναι αυτό το διάστημα υπό το μηδέν. Αυτό σημαίνει ότι οι επενδυτές «πληρώνουν» τις χώρες αυτές για να ασφαλίσουν τα χρήματά τους στο χρέος τους.

Για τις κυβερνήσεις που επιθυμούν να δανειστούν η εξέλιξη αυτή είναι μία μεγάλη ανάσα. Για τους ειδικούς όμως δεν είναι τίποτα περισσότερο από μία ηχηρή προειδοποίηση πως η Γερμανία, συνολικά η Ευρώπη, αλλά και άλλες μεγάλες ανεπτυγμένες οικονομίες κινδυνεύουν να ζήσουν και πάλι τον εφιάλτη της ύφεσης. Η ΕΚΤ δεν έχει άλλη λύση όπως φαίνεται από το να μειώσει κι άλλο τα ήδη ιστορικά χαμηλά επιτόκια, αλλά και να επαναφέρει το όπλο της ποσοτικής χαλάρωσης. Ωστόσο έχει επανειλημμένα ξεκαθαρίσει πως τα αποτελέσματα της νομισματικής πολιτικής έχουν όρια. Έχει φτάσει προ πολλού η ώρα να σηκώσουν και οι κυβερνήσεις- τουλάχιστον των χωρών με περιθώρια δημοσιονομικών ελιγμών- να αναλάβουν το δικό τους μερίδιο ευθύνης για την ανάπτυξη.

Πηγή: Ναυτεμπορική, Wall Street Journal

Alpha Bank: Επταπλάσιοι οι φόροι ακίνητης περιουσίας το 2016 έναντι του 2009

Τους βασικούς παράγοντες που προσδιόρισαν την κατασκευαστική δραστηριότητα τα προηγούμενα έτη επιχειρεί να αναλύσει η Alpha Bank στο τελευταίο εβδομαδιαίο δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων και να αναδείξει παράλληλα τη σημασία των φορολογικών μέτρων και επενδυτικών έργων που ανακινώθηκαν.

Όπως αναφέρεται, μετά από μία δεκαετία διαρκούς πτώσης, ο κλάδος των Κατασκευών παρουσιάζει, ήδη από την περυσινή χρονιά, σημάδια ανάκαμψης. Αυτό αποτυπώνεται τόσο στην πορεία του Δείκτη Παραγωγής Οικοδομικών Έργων, ο οποίος σημείωσε άνοδο κατά 17,7% το 2018 φθάνοντας τις 43,5 μονάδες, όσο και στη μεταβολή των επενδύσεων σε κατασκευές εκτός κατοικιών, οι οποίες αυξήθηκαν το πρώτο τρίμηνο του 2019 κατά 10,9%, σε ετήσια βάση, ενώ οι επενδύσεις σε κατοικίες αυξήθηκαν κατά 6,4%. Επιπλέον, στο ίδιο διάστημα, ο κλάδος των κατασκευών παρουσίασε τη μεγαλύτερη μαζί με τον τουρισμό θετική συμβολή στην αύξηση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (+0,9 εκατοστιαίες μονάδες), καταγράφοντας ετήσια αύξηση της τάξης του 32,2%. Παράλληλα, από το 2018 η αγορά ακινήτων στην Ελλάδα ανακάμπει, γεγονός που αντανακλάται τόσο στην αύξηση των τιμών των οικιστικών ακινήτων, όσο και στην άνοδο της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας.

Ειδικότερα, οι τιμές των οικιστικών ακινήτων αυξήθηκαν το 2018, για πρώτη φορά μετά από μία δεκαετία, κατά 1,6%, ενώ η ανοδική πορεία τους συνεχίστηκε το πρώτο τρίμηνο του 2019 με την ετήσια αύξηση να ανέρχεται σε 4%.

Παράλληλα, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα σε όρους όγκου (m3) σημειώνει ανοδική και επιταχυνόμενη πορεία την τελευταία διετία. Οι προοπτικές του κατασκευαστικού κλάδου ενισχύονται ακόμη περισσότερο τα επόμενα έτη, καθώς η χώρα διατηρεί τον αναπτυξιακό ρυθμό της, παρά την επιβράδυνση της παγκόσμιας και ευρωπαϊκής οικονομίας, ενώ παράλληλα ενισχύεται σταδιακά η εμπιστοσύνη των διεθνών αγορών στις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας και το αξιόγραφο της Ελληνικής Δημοκρατίας. Παράλληλα, οι άμεσες διορθωτικές παρεμβάσεις στη φορολογική πολιτική που ανακινώθηκαν κατά την παρουσίαση των προγραμματικών δηλώσεων της νέας κυβέρνησης, η επίτευξη της επένδυσης στο Ελληνικό και ο σχεδιασμός ορισμένων μεγάλων επενδυτικών έργων στην Αττική (Κορυδαλλός, Μουσείο, Τατόι, κ.λπ.) και τη Θεσσαλονίκη (Διεθνής Έκθεση) αναμένεται να οδηγήσουν σε περαιτέρω τόνωση της κατασκευαστικής δραστηριότητας.

Οι παρεμβάσεις στη φορολογική πολιτική για τον κατασκευαστικό κλάδο είναι εξέχουσας σημασίας. Ο κλάδος κατέγραψε έντονη κάμψη κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης στη χώρα, γεγονός που οφείλεται αφενός στην απόλυτη εισοδημάτων και επενδύσεων και αφετέρου στο υψηλό φορολογικό βάρος και τη συχνή μεταβολή των σχετικών ρυθμίσεων. Χαρακτηριστική είναι η μεγάλη πτώση του Δείκτη Παραγωγής Οικοδομικών Έργων κατά τη διάρκεια της οικονομικής ύφεσης, παράλληλα με την τεράστια αύξηση των εσόδων από φόρους ακίνητης περιουσίας από το 2011 και μετά, οι οποίοι τα τελευταία έτη διατηρούνται σε επίπεδα υψηλότερα του 2,5% του ΑΕΠ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, "Taxation trends in the European Union", 2019).

Το σημαντικότερο μέρος των εσόδων από φόρους ακίνητης περιουσίας προέρχεται από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α.). Η επιβολή του εν λόγω φόρου είχε αρνητική επίδραση στην αγορά ακινήτων, τόσο στα νοικοκυριά όσο και στους επενδυτές, καθώς αποτελεί μία οικονομική επιβάρυνση για τους ιδιοκτήτες ακινήτων. Συνολικά, οι Έλληνες κατέβαλλαν επτά φορές υψηλότερους φόρους ακίνητης περιουσίας το 2016 έναντι του 2009.

Στο παρόν Δελτίο η Alpha Bank επιχειρεί να αναλύσει τους βασικούς παράγοντες που προσδιόρισαν την κατασκευαστική δραστηριότητα τα προηγούμενα έτη και να αναδείξουμε τη σημασία των φορολογικών μέτρων και επενδυτικών έργων που ανακινώθηκαν.

Πρώτον, οι επιχειρηματικές προσδοκίες επηρεάζονται αρνητικά κυρίως από την πολιτική και δημοσιονομική αστάθεια, με συνέπεια οι επενδυτές να καθίστανται περισσότερο απρόθυμοι να αναλάβουν κίνδυνο και διστακτικοί να επενδύσουν στον κατασκευαστικό κλάδο. Ο δείκτης για τις επιχειρηματικές προσδοκίες στις κατασκευές (ιδιωτική δραστηριότητα) που καταρτίζει το ΙΟΒΕ αξιολογήθηκε σημαντικά το 2013, κατά 50,6%, έναντι μείωσης κατά 27,8% το 2011, ενώ στη συνέχεια ακολούθησε πτωτική πορεία. Ο εν λόγω δείκτης ωστόσο παρουσιάζει τάσεις σταθεροποίησης από το 2017 και έπειτα.

Δεύτερον, σύμφωνα με την Έρευνα για την Πρόσβαση των Επιχειρήσεων σε Χρηματοδότηση (Survey on the Access to Finance of Enterprises-SAFE) που διεξάγεται ετησίως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση ήταν το σημαντικότερο πρόβλημα για το 25% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα, συγκριτικά με 8% στην Ευρωζώνη (έρευνα περιόδου Οκτωβρίου 2018 – Μαρτίου 2019). Πιο αναλυτικά, το Δεκέμβριο του 2018 ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης προς τον κατασκευαστικό κλάδο διαμορφώθηκε σε -0,6% έναντι -1,5% το Δεκέμβριο του 2017, ενώ το μερίδιο της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τον συγκεκριμένο κλάδο, ως ποσοστό στη συνολική χρηματοδότηση προς τον επιχειρηματικό τομέα, ήταν 10,2%. Παράλληλα, το μερίδιο της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τον υποκλάδο της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας ήταν 5,1% το 2018. Ωστόσο, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της τραπεζικής χρηματοδότησης προς αυτόν τον υποκλάδο ανήλθε σε 2,1% το Δεκέμβριο του 2018, από -1,1% ένα χρόνο πριν.

Από την άλλη πλευρά όμως, η πρόσβαση του κατασκευαστικού κλάδου σε χρηματοδότηση επιβραδύνεται από τον υψηλό δείκτη Μη Εξυπηρετούμενων Λαγείων (ΜΕΛ), ο οποίος διαμορφώθηκε για το συγκεκριμένο κλάδο στο 45,9% το Δεκέμβριο του 2018.

Τρίτον, η αγορά κατοικίας σημείωσε σημαντική υποχώρηση, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, με τις τιμές να υποχωρούν συνεχώς, καθώς η ζήτηση μειώθηκε κατακόρυφα (μπλε γραμμή – Γράφημα 1). Η πτώση της ζήτησης προήλθε κυρίως από τη μείωση του μέσου καθαρού εισοδήματος, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά 36,9% το 2017 έναντι του 2010, στα Ευρώ 8.809, που είναι κάτω από το 50% του μέσου ευρωπαϊκού εισοδήματος (ΕΕ-28: Ευρώ 19.427). Αυτή η μείωση, σε συνδυασμό με την αύξηση της ανεργίας, καθώς και των φόρων ακίνητης περιουσίας και του ΦΠΑ, οδήγησαν στη μείωση της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών, με αποτέλεσμα την υποχώρηση των επενδύσεων σε οικιστικά ακίνητα.

Παράλληλα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των στεγαστικών δανείων προς τα νοικοκυριά διαμορφώθηκε σε -2,8% το Δεκέμβριο του 2018, έναντι -3% το Δεκέμβριο του 2017. Επίσης, τα κριτήρια, οι όροι και οι συνθήκες χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά για αγορά κατοικίας έγιναν πιο αυστηρά το 2015 σύμφωνα με την Έρευνα Τραπεζικής Χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την Ελλάδα.

Τέταρτον, οι υποδομές στην Ελλάδα παρουσιάζουν περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης και βελτίωσης.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με το Global Competitiveness Report του World Economic Forum για το 2018, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 38η θέση μεταξύ 140 χωρών όσον αφορά στις υποδομές. Η καλύτερη επίδοση της χώρας είναι στις αεροπορικές συνδέσεις (27η), την ποιότητα των δρόμων (36η) και τις ακτοπολικές συνδέσεις (30η). Ωστόσο, η Ελλάδα έχει χαμηλότερη επίδοση στις οδικές συνδέσεις (63η) και την απόδοση των σιδηροδρομικών υπηρεσιών (77η). Παράλληλα, μία σειρά επενδυτικών έργων, τα οποία κυρίως συγχρηματοδοτούνται από κεφάλαια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποσκοπούν στην ενίσχυση των υποδομών στις μεταφορές. Επιπρόσθετα, σε πρόσφατη μελέτη της PricewaterhouseCoopers ("Έργα υποδομών στην Ελλάδα", Μάιος 2019), περιγράφεται και αναλύεται το κενό επενδύσεων σε υποδομές στη χώρα. Σύμφωνα με αυτή τη μελέτη, οι επενδύσεις σε υποδομές στην Ελλάδα, ανήλθαν την περίοδο 2009-2018 σε 1,4% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο, έναντι του αντίστοιχου ευρωπαϊκού μέσου όρου 2,1% και του προ της οικονομικής κρίσης (2000-2008) ελληνικού μέσου όρου, ο οποίος ήταν 3%. Επιπλέον, την τελευταία δεκαετία, το επενδυτικό κενό στις υποδομές ανέρχεται σε 0,7% του ΑΕΠ ή Ευρώ 1,4 δισ. ετησίως. Αξιοσημείωτο είναι, ωστόσο, ότι μεταξύ 2014 και 2018 ολοκληρώθηκαν 35 έργα υποδομών συνολικής αξίας Ευρώ 8,3 δισ., ενώ έως το 2026 είναι προγραμματισμένα 88 έργα συνολικής αξίας Ευρώ 25 δισ., τα οποία είτε βρίσκονται σε εξέλιξη, είτε είναι σχεδιασμένα, χωρίς ακόμα ωστόσο να έχουν χρηματοδοτηθεί.

Παράλληλα, η δημόσια χρηματοδότηση στην Ελλάδα, ειδικότερα μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), ανήλθε σε Ευρώ 6,2 δισ. το 2018 έναντι Ευρώ 6 δισ. το 2017.

Τέλος, η ανάκαμψη των επενδύσεων σε κατοικίες, οι οποίες αποτελούν παραδοσιακά σημαντική συνιστώσα του ΑΕΠ της Ελλάδας, καθώς και η ενίσχυση της δραστηριότητας του κατασκευαστικού κλάδου εν γένει, είναι σημαντική για την ανάπτυξη της χώρας. Θετικά προς αυτή την κατεύθυνση δύναται να λειτουργήσουν οι νέες φορολογικές ρυθμίσεις, καθώς και μία σειρά από μεγάλα έργα που προτίθενται να θέσει σε εφαρμογή η Κυβέρνηση, σύμφωνα με τις πρόσφατες προγραμματικές δηλώσεις, όπως αυτές δημοσιεύθηκαν στον Τύπο.

Συγκεκριμένα, σε ό,τι αφορά τις ανακινούμενες φορολογικές ρυθμίσεις:

- Ανατέλλεται ο Φ.Π.Α. στην οικοδομή, καθώς και ο φόρος υπεραξίας σε αγορές και πωλήσεις ακινήτων.
- Καθιερώνεται έκπτωση φόρου 40% στις διαπάνες για την ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων.
- Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. μειώνεται από φέτος, μεσοσταθμικά κατά 22%. Συγκεκριμένα για τις μικρές ιδιοκτησίες (έως €60.000) η μείωση θα είναι της τάξης του 30%. Ο φόρος για τις μεσαίες ιδιοκτησίες (από €60.000 έως €1.000.000) θα μειωθεί από 20% έως 27%, ενώ για τις ιδιοκτησίες με αξία άνω του ενός εκατομμυρίου η μείωση θα είναι της τάξης του 10%.

Επιπλέον, η Κυβέρνηση σχεδιάζει την έναρξη νέων μεγάλων έργων, με σκοπό την αξιοποίηση και αναβάθμιση κτιρίων και συγκροτημάτων στις περιφέρειες της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, που παράλληλα αναμένεται ότι θα τόνωσουν την οικονομική δραστηριότητα στις εν λόγω περιοχές. Ειδικότερα τα έργα αυτά προβλέπουν:

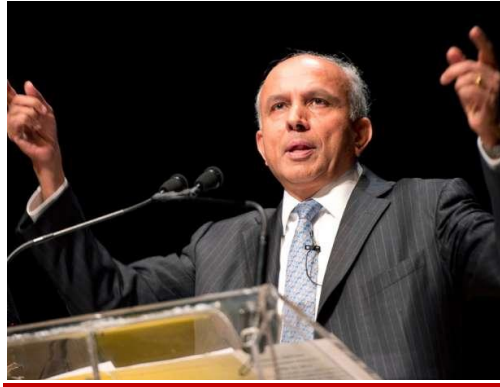
- Την επέκταση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου και την ενσωμάτωσή του με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Τη μεταφορά των φυλακών Κορυδαλλού εκτός αστικού ιστού. Εν συνέχεια, την κατεδάφιση των παλιών εγκαταστάσεων και τη δημιουργία πάρκου με χώρους άθλησης και καλλιτεχνικής δραστηριότητας.

- Την αξιοποίηση του πρώην Βασιλικού Κτήματός στο Τατόι, σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα. Εξετάζεται η δημιουργία πρότυπου αγροδιατροφικών μονάδων, μικρών ξενοδοχειακών μονάδων καθώς και η διαμόρφωση των εξωτερικών χώρων ώστε η περιοχή να είναι επισκεψιμή και να αποκτήσει τουριστικό ενδιαφέρον.

- Την αξιοποίηση έκτασης 204 στρεμμάτων στη Δραπετσώνα, μέσω της κατασκευής μητροπολιτικού πάρκου με αθλητικές και καλλιτεχνικές δράσεις.

Επιπλέον, στο ίδιο σημείο πρόκειται να ιδρυθεί διεθνές κέντρο καινοτομίας, σε συνεργασία με μεγάλες επιχειρήσεις τεχνολογίας του εξωτερικού.

- Τέλος, την αναβάθμιση του χώρου που διεξάγεται η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης, μέσω του εκσυγχρονισμού των εγκαταστάσεων και της δημιουργίας πάρκου στον περιβάλλοντα χώρο.

Πρεμ Γουάτσα: Η ανάπτυξη στην Ελλάδα θα εκπλήξει τους πάντες

Η ελληνική οικονομία θα αναπτυχθεί με ρυθμούς τόσο υψηλούς που κανείς δεν περιμένει, καθώς η σημερινή κυβέρνηση δείχνει προσηλωμένη στην εφαρμογή φιλικών προς την επιχειρηματικότητα πολιτικών και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Αυτό δηλώνει στον «Φ» ο διάσημος επενδυτής Πρεμ Γουάτσα, σημειώνοντας χαρακτηριστικά ότι ρυθμοί της τάξης του 3% και 4% είναι χαμηλοί για τις δυνατότητες της ελληνικής οικονομίας.

Ο ισχυρός άνδρας της Fairfax πλέκει το εγκώμιο του Κυριάκου Μητσοτάκη και των υπουργών του, ενώ χαρακτηρίζει τα διοικητικά στελέχη των ελληνικών εταιρειών στις οποίες έχει επενδύσει ο канаδικός κολοσσός ως «από τα καλύτερα στον κόσμο». Όσο για τη φρενιτιδα στις αγορές ομολόγων, ο κ. Γουάτσα προβλέπει ότι οι αποδόσεις των ελληνικών τίτλων θα συγκλίνουν με τις υπόλοιπες ευρωζώνης όταν οι επενδυτές καταλάβουν ότι η χώρα διαθέτει την πιο φιλική προς την επιχειρηματικότητα κυβέρνηση στην Ευρώπη.

- Στην προηγούμενη συνέντευξή σας στο «Liberal», το 2016, δηλώνατε αισιόδοξος για την Ελλάδα -σε μία δύσκολη περίοδο- αλλά αισθάνομαι από τις πρόσφατες δηλώσεις σας ότι σήμερα είστε πιο σίγουρος ότι η ελληνική οικονομία θα ανακάμψει και οι επενδύσεις σας στη χώρα θα αποδώσουν. Ισχύει κάτι τέτοιο;

Συμφωνώ, έτσι είναι. Πιστεύω ότι η σημερινή κυβέρνηση είναι προσηλωμένη στην εφαρμογή φιλικών προς την επιχειρηματικότητα πολιτικών και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Η Ελλάδα έχει ανάγκη τις ξένες επενδύσεις. Ξέρετε, τις ξένες επενδύσεις μπορεί κανείς να τις προσελκύσει από ολόκληρο τον κόσμο. Εκτιμώ, λοιπόν, ότι η σημερινή κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να προσελκύσει ξένες επενδύσεις, γνωρίζουν πώς να το κάνουν και πιστεύω ότι θα τα καταφέρουν.

- Πόσο αποτελεσματική πιστεύετε ότι θα αποδειχθεί η κυβέρνηση, κρίνοντας από αυτά που έχετε δει μέχρι στιγμής;

Πρέπει να πω ότι και η προηγούμενη κυβέρνηση είχε να ακολουθήσει έναν δύσκολο δρόμο, όμως τα πήγαν καλά και έδωσαν τη σκυτάλη στη νέα κυβέρνηση ώστε να ξεκινήσει από μία καλή βάση. Πιστεύω, όμως, ότι η σημερινή κυβέρνηση θα τα πάει περίφημα. Σκεφθείτε ότι η Ελλάδα θα διαθέτει την πιο φιλική προς τις επιχειρήσεις κυβέρνηση στην Ευρώπη. Η κυβέρνηση έχει την απαραίτητη πλειοψηφία, έχει την ικανότητα να προσελκύσει επενδύσεις εφαρμόζοντας φιλικές προς την επιχειρηματικότητα πολιτικές και ταυτόχρονα έχει την ευκαιρία να δείξει στους Έλληνες πολίτες τι μπορεί να κάνει μία φιλική προς τις επιχειρήσεις κυβέρνηση, όπως για παράδειγμα να μειώσει σημαντικά την ανεργία. Η ελληνική οικονομία μπορεί να αναπτυχθεί πολύ περισσότερο απ' ό,τι εσείς κι εγώ μπορούμε να φανταστούμε αυτή τη στιγμή.

- Αρα, πιστεύετε ότι μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος για ανάπτυξη 3% ή 4%;

Και όμως, είναι χαμηλοί αυτοί οι ρυθμοί. Πρέπει να δείτε τι συνέβη στην Ιρλανδία. Το 2011-2012 όλοι προέβλεπαν (το ΔΝΤ, η ιρλανδική κυβέρνηση κ.λπ.) ότι μετά την πτώση του ΑΕΠ κατά 14%, η ανάπτυξη θα διαμορφωνόταν μεταξύ 1%-2% τα επόμενα τρία χρόνια. Η πραγματική ανάπτυξη για τα χρόνια αυτά ήταν τελικά 7%, 5% και 4%. Στην Ελλάδα, το ΑΕΠ έχει υποχωρήσει κατά περίπου 25%. Ως επακόλουθο, οι πωλήσεις αυτοκινήτων μειώθηκαν κατά σχεδόν 95% και παρά το γεγονός ότι έχουν ανακάμψει ελαφρώς παραμένουν μειωμένες κατά 80% σε σύγκριση με πριν από την κρίση. Κάτι αντίστοιχο έχει συμβεί και στην αγορά ακινήτων. Αυτό σημαίνει ότι οι κεφαλαιακές επενδύσεις στην ουσία είναι ανύπαρκτες στη χώρα, αλλά θα δούμε στην πορεία ότι θα ανακάμψουν. Δεν μπορώ, λοιπόν, να πω με βεβαιότητα πόσο θα ενισχυθεί ο ρυθμός ανάπτυξης, αυτό όμως που μπορώ να πω είναι ότι η ανάπτυξη στην Ελλάδα θα μας εκπλήξει.

- Είστε ο μεγαλύτερος ξένος επενδυτής στην Ελλάδα. Πιστεύετε ότι οι επενδυτές θέλουν να δοθούν συγκεκριμένα κίνητρα;

Ασφαλώς και πρέπει να δοθούν κίνητρα. Κίνητρα για την ανάπτυξη ακινήτων, κίνητρα που αφορούν φορολογικές ελαφρύνσεις κ.ά. Για να εγκατασταθεί μια επιχείρηση στην Ελλάδα πρέπει να περάσει από πολλές εγκρίσεις, να αντιμετωπίσει γραφειοκρατία κ.λπ. Θα πρέπει να περιοριστούν όλα αυτά τα προβλήματα και να εφαρμοστούν πιο φιλικές προς την επιχειρηματικότητα πολιτικές, ώστε οι επιχειρήσεις να μπορούν να έρθουν στην Ελλάδα και να ξεκινήσουν άμεσα τη δραστηριότητά τους. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να μπορούν να αγοράσουν γρήγορα γη και να την αναπτύξουν, να γίνουν ξενοδοχεία κ.λπ. Ξέρετε, η Grivalia διαθέτει στο χαρτοφυλάκιό της την ανάπτυξη ενός ξενοδοχείου, τα Αστέρια Γλυφάδας, ένα έργο που με την ολοκλήρωσή του θα δημιουργήσει 1.000 άμεσες και έμμεσες θέσεις εργασίας. Επομένως βασική προτεραιότητα θα πρέπει να είναι η γρήγορη υλοποίηση. Τέτοια project είναι που θα οδηγήσουν σε αύξηση της απασχόλησης.

- Πιστεύετε ότι η κυβέρνηση θα εφαρμόσει μέτρα που θα προωθούν την οικονομική ελευθερία;

Ναι, πιστεύω ότι θα το κάνουν και γρήγορα μάλιστα. Πρόκειται για στελέχη που βλέπουν πολύ σοβαρά την αποστολή τους, που θέλουν να βελτιώσουν την οικονομία, γνωρίζουν πώς να το κάνουν και θα το κάνουν. Έχετε έναν πολύ μορφωμένο πρωθυπουργό που διαθέτει ένα πολύ καλό υπουργικό συμβούλιο, οπότε δεν υπάρχει λόγος να μην τα καταφέρουν. Πρέπει να πω ότι είχα μια πολύ καλή συνάντηση μαζί τους και πιστεύω ότι θα τα πάνε περίφημα. Σκοπεύω επίσης να φέρω εγώ ο ίδιος επενδυτές στην Ελλάδα να γνωρίσουν τον πρωθυπουργό, τους υπουργούς, τον διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Η Ελλάδα διαθέτει εντυπωσιακό ανθρώπινο δυναμικό. Βλέπω ότι τα πράγματα αλλάζουν στη χώρα και θα είμαι πολύ χαρούμενος να συμβάλλω ώστε να επιταχυνθεί η ανάκαμψη, διότι γνωρίζω καλά ότι ο ελληνικός λαός έχει υποφέρει.

Συνέντευξη...

- Ποιες είναι οι προοπτικές των επενδύσεών σας στην Ελλάδα;

Οι προοπτικές της ελληνικής οικονομίας είναι πολύ καλές. Επομένως είναι πολύ καλές και οι προοπτικές για τις επενδύσεις μας. Από την εμπειρία μου στην Eurobank, στην Grivalia και στην Eurolife μπορώ να πω ότι η χώρα έχει από τα καλύτερα στελέχη στον κόσμο και τις καλύτερες διοικητικές ομάδες. Στην Eurobank, για παράδειγμα, εφαρμόζεται μία λύση καθαρά ιδιωτικού χαρακτήρα για τα NPLs, μία ιδέα που υλοποιούν οι Φοκίων Καραβίας και Γιώργος Χρυσικός. Πιστεύω ότι η Eurobank διαθέτει την καλύτερη διοικητική ομάδα στην Ελλάδα και το πρόβλημα των κόκκινων δανείων επιλύεται. Εξαιρετικές ήταν και οι επιλογές ακινήτων του Γιώργου Χρυσικού που συνέθεσαν το χαρτοφυλάκιο της Grivalia, το οποίο πλέον απορροφάται από την τράπεζα. Όμως και η Eurolife τα πηγαίνει εκπληκτικά υπό τη διοίκηση του Αλέξανδρου Σαρρηγεωργίου. Όσο αναπτύσσεται η οικονομία τόσο θα αυξάνονται οι επενδυτικές δυνατότητες στην Ελλάδα.

- Αυτό σημαίνει ότι θα συνεχίσετε να επενδύετε στην Ελλάδα;

Βέβαια και αυτό γιατί έχω βρει εξαιρετικούς ανθρώπους στην Ελλάδα. Για παράδειγμα ο Φ. Καραβίας θα μπορούσε να διοικήσει οποιαδήποτε τράπεζα στον κόσμο. Διαθέτει εμπειρία άνω των 20 ετών και εξαιρετική μόρφωση. Το ίδιο ισχύει για τον Γ. Χρυσικό και τον Αλ. Σαρρηγεωργίου. Η Ελλάδα έχει πολύ καλές διοικητικές ομάδες, αυτό που της λείπει είναι φιλικές προς την επιχειρηματικότητα πολιτικές. Είμαι όμως ενθουσιασμένος με τις προοπτικές των επενδύσεών μας. Στην Eurobank, για παράδειγμα, στην οποία έχουμε επενδύσει εδώ και αρκετά χρόνια είμαι σίγουρος ότι σύντομα η επένδυσή μας θα αποδώσει καρπούς και σε βάθος χρόνου θα αποτελέσει μία από τις καλύτερες επενδύσεις μας σε ολόκληρο τον κόσμο. Είμαστε μακροπρόθεσμοι επενδυτές και μας αρέσει να χτίζουμε σχέσεις. Έχω γνωρίσει πολύ κόσμο στην Ελλάδα και οφείλω να πω ότι έχω πολύ θετική άποψη για τον προηγούμενο υπουργό Οικονομικών. Ο Ευκλείδης Τσακαλώτος εργαζόταν αθόρυβα και αποτελεσματικά και έκανε εξαιρετική δουλειά σε μια δύσκολη συγκυρία.

- Υπάρχει έντονη φημολογία για τις επόμενες κινήσεις της Fairfax στην Ελλάδα. Είναι η Εθνική Ασφαλιστική ένας από τους στόχους;

Η Εθνική Ασφαλιστική είναι μία καλή περίπτωση, αλλά είναι ένα ζήτημα που θα αξιολογήσει ο Αλέξανδρος Σαρρηγεωργίου όταν θα ξεκινήσει και επίσημα η διαδικασία πώλησης. Επειδή όμως φημολογείται ότι ενδιαφερόμαστε και για την Εθνική Τράπεζα θα ήθελα να διευκρινίσω ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Διαθέτουμε μία πάρα πολύ καλή τράπεζα, η οποία πλέον έχει θέσει υπό έλεγχο το θέμα των NPLs και είναι έτοιμη να επεκταθεί χρηματοδοτώντας την πραγματική οικονομία, συνεπώς είμαι ενθουσιασμένος με τις προοπτικές που ανοίγονται.

- Πώς βλέπετε την πτώση της απόδοσης του 10ετούς ομολόγου κάτω από το 2% για πρώτη φορά στην Ιστορία; Πρόκειται για μία πάρα πολύ θετική εξέλιξη, καθώς δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι κάποια στιγμή στο παρελθόν η απόδοση έφτασε έως το 35%. Όμως με δεδομένο ότι οι αποδόσεις της Ισπανίας και της Πορτογαλίας είναι στο 0,3% και 0,5% υπάρχουν πολλά περιθώρια για περαιτέρω αποκλιμάκωση.

- Πιστεύετε ότι είναι εφικτό να επιτευχθεί σύγκλιση με το κόστος δανεισμού των υπόλοιπων χωρών της ευρωζώνης;

Ναι, εκτιμώ ότι θα επιτευχθεί σύγκλιση, γιατί δεν βλέπω κανέναν λόγο να παραμείνουν τόσο υψηλά τα επιτόκια της Ελλάδας. Όταν οι επενδυτές καταλάβουν ότι η Ελλάδα είναι αναπόσπαστο μέλος της Ευρώπης και για τα επόμενα τέσσερα χρόνια δεν υπάρχει απολύτως κανένας κίνδυνος διότι διαθέτει αυτοδύναμη και φιλική προς την επιχειρηματικότητα κυβέρνηση και όταν τα λόγια γίνουν πράξεις, θα κλείσει η ψαλίδα με την Ευρώπη. Δεν υπάρχει κανένας λόγος να μην φτάσουν, οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων θα συγκλίνουν στα επίπεδα των υπόλοιπων χωρών-μελών.

- Το ΔΝΤ υποβάθμισε τις προβλέψεις για την παγκόσμια ανάπτυξη στο 3,2% για το 2019, επικαλούμενο διάφορους κινδύνους, όπως τις εμπορικές εντάσεις και το άτακτο Brexit. Είστε αισιόδοξος;

Βραχυπρόθεσμα ενδεχομένως να υπάρξουν κάποιες αναταράξεις, επειδή δεν γνωρίζουμε πώς θα εξελιχθεί το θέμα του Brexit. Όμως σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα πιστεύω ότι το «διαζύγιο» θα κάνει καλό τόσο στη Μ. Βρετανία όσο και στην Ε.Ε. Διότι από τη στιγμή που αποφάσισαν να φύγουν, το καλύτερο που μπορεί να γίνει είναι να κλείσει το θέμα και να εξαλειφθεί η αβεβαιότητα. Δεν έχω καμία αμφιβολία ότι η ευρωπαϊκή οικονομία θα πάει καλά, όπως και η Μ. Βρετανία γιατί η έξοδος είναι αυτό που επιθυμεί. Το πρόβλημα είναι όταν τα πράγματα δεν ξεκαθαρίζουν και κυριαρχεί αβεβαιότητα.

Συνέντευξη στον Κωνσταντίνο Μαριόλη - Αναδημοσίευση από τον Φιλελεύθερο της Δευτέρας 29 Ιουλίου

Πηγή: Φιλελεύθερος

Επιταχύνονται οι διαδικασίες για το Brexit χωρίς συμφωνία με την ΕΕ

Η Βρετανία προετοιμάζεται με τους ταχύτερους ρυθμούς για ένα Brexit χωρίς συμφωνία και θα είναι έτοιμη να αποχωρήσει από την ΕΕ με ή χωρίς συμφωνία στις 31 Οκτωβρίου, δήλωσε σήμερα ο υπουργός Εξωτερικών της χώρας Ντόμνικ Ράαμπ. Ο Ράαμπ, δεδηλωμένος υπέρμαχος της εξόδου της Βρετανίας από την ΕΕ, σημείωσε ότι το "αντιδημοκρατικό" ιρλανδικό δίκτυο ασφαλείας (backstop) πρέπει να αφαιρεθεί από την Συμφωνία Αποχώρησης από την ΕΕ.

"Θέλουμε μια καλή συμφωνία με τους εταίρους και φίλους μας στην ΕΕ, αλλά σε αυτήν θα πρέπει να περιλαμβάνεται η κατάργηση του αντιδημοκρατικού backstop", σημείωσε ο Ράαμπ στο BBC. "Η οδηγία που έδωσε ο πρωθυπουργός και αποδέχθηκε το υπουργικό συμβούλιο είναι να γίνουν με τη μέγιστη ταχύτητα αυτές οι προετοιμασίες", πρόσθεσε. Ο βουλευτής των Συντηρητικών Όλβερ Λέτουν, ο οποίος αντιτίθεται σε μια αποχώρηση της Βρετανίας από την ΕΕ χωρίς να έχει προηγηθεί συμφωνία, δήλωσε στον ραδιοσταθμό του BBC ότι οι βουλευτές θα επιδιώξουν να σταματήσουν ένα Brexit χωρίς συμφωνία, αλλά πρόσθεσε ότι δεν είναι σαφές αν το κοινοβούλιο θα μπορούσε να αποτρέψει ένα τέτοιο σενάριο.

Στόχος πάντα η διάσπαση των 890 – 900 μονάδων, που θα βάλει την αγορά σε ένα νέο ανοδικό trend.....

